№ 20. Środa 25. Stycznia 1860. Rok wydania 50.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygodniowym kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 centów wal. austr. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Hiszpania. — — Francya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Dania. — Rosya i Królestwo Polskie. — Turcya. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Gmina *Wołczyniec* w obwodzie stanisławowskim, obowiązała się dla założenia szkoły trywialnej u siebie po wieczne czasy, najdalej w przeciągu trzech lat wystawić stosowny budynek szkolny, zaopatrzyć go w potrzebne porządki szkolne, utrzymywać wszystko w dobrym stanie, trzymać stróża do posługi i płacić nauczycielowi rocznie 189 zł. w. a. Z tej płacy jednak obowiązany będzie nauczyciel kupować potrzebne na opał szkoły drzewo, którego dostawę przyjęła gmina na siebie.

Oprócz tego oddane będą nauczycielowi do użytku dwa ogrody gminne, zapisane pod nr. top. 400 i 401 objętości 352 sążni kwadratowych z wyjątkiem tych części, które będą użyte na założenie szkółki drzew owocowych.

Okazaną temi ofiarami troskliwość o poparcie oświaty między ludem wiejskim podaje c. k. galic. Namiestnictwo z należytem uznaniem do wiadomości powszechnej.

Wiedeń, 22go stycznia. Dnia 21. stycznia 1860 wyszedł w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i został rozesłany III. zeszyt Dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

Nr. 19. Dekret ministerstwa skarbu z 13. stycznia 1860, którym się ogłasza wykaz monet wybitych na mocy najwyższego patentu z 19. września 1857 w administracyjnym roku 1859.

Nr. 20. Rozporządzenie ministeryów spraw wewnętrznych i policyi z 15. stycznia 1860, prawomocne we wszystkich krajach koronnych, z wyjątkiem Pogranicza wojskowego, którem się zaprowadzają zmiany w §. 5. odnośnie w 8 i 9 ministeryalnego rozporządzenia z 15. lutego 1857 (Dz. ust. p. nr. 33) względem meldunku.

Nr. 21. Dekret ministerstwa skarbu z 16. stycznia 1860, ważny we wszystkich krajach koronnych, którym się zmniejsza czas przedawnienia dla procentów od wszystkich obligacyi publicznych.

Nr. 22. Rozporządzenie ministerstwa skarbu w porozumieniu z nadkomendą armii i ministerstwa spraw wewnętrznych z 18. stycznia 1860, ważne we wszystkich krajach koronnych względem uwolnienia od służby wojskowej tych, którzy służą przy straży finansowej.

Sprawy krajowe.

(Rozporządzenie względem służby w straży finansowej. — Przywóz pszenicy i ryżu w Istryi bez opłaty.)

Wiedeń, 22. stycznia. *Gazeta wied.* ogłasza następujące rozporządzenie ważne we wszystkich krajach koronnych:

Jego c. k. apost. Mość raczył zezwolić najłaskawiej najwyższem rozporządzeniem z 8. stycznia 1860, ażeby co do uwolnienia ludzi straży finansowej od służby wojskowej wszedł znowu w moc obowiązującą, jeśli idzie o ludzie drugiej lub wyższej klasy wieku, paragraf 247, ustawy i służbowej instrukcyi straży finansowej, podług którego przysługa tym, co niedopełnili jeszcze przepisanego obowiązku służby wojskowej, tymczasem uwolnienie od wojska na czas ich służby w straży finasowej.

Należący jednak do pierwszej klasy wieku ludzie straży finansowej muszą podług powszechnych przepisów brać udział w losowaniu i rekrutacyi, ale jeśli istotnie będą asenterowani a władze finansowej straży pragnęłyby zatrzymać ich nadal, o czem potrzeba uwiadomić naprzód polityczne władze powiatowe dla potrzebnego zanotowania w spisach i listach rekrutacyjnych, mają być przeznaczeni na urlop i niewołani w szeregi w ciągu rzeczywistej służby swojej w straży finasowej.

Jeśliby zaś na przyszłość tacy ludzi zostali od służby uwolnieni lub odprawieni, i w ogóle stali się niepotrzebnymi, należy wcielić ich niezwłocznie do przynależnych korpusów armii.

— Jego c. k. apost. Mość raczył najwyższem postanowieniem z 10. stycznia 1860, z odniesieniem się do najwyższej uchwały z 9. marca 1857 najłaskawiej pozwolić, ażeby przywóz pszenicy i mąki pszennej, tudzież ryżu (tak bez łuski jak w łusce) przez celne urzęda w Istryi i na wyspach kwarnerskich na potrzeb rzeczonych okolic teryloryalnych, odbywał się z uwolnieniem od opłaty cła po koniec słonecznego roku 1861.

Rozporządzenie to ma wejść w moc obowiązującą z dniem w którym będzie ogłoszone urzędom celnym.

WYKAZ

monet wybitych w cesarsko-austryackich mennicach według przepisów ustawy menniczej z 19. września 1857, od 1. listopada 1858 po 31. października 1859.

Liczba bież.	Gatunki monet	Wiédeń		Kremnic		Karlsburg		Medyolan (po koniec maja 1859)		Wenecya		Razem	
		sztuki	w warłości złr. w a.	sztuki	wartość złr. w. a.	sztuki	w wartrści złr. w. a.	sztuki	w wartości złr. w. a.	sztuki	w wartości złr. w. a.	sztuki	w wartości złr. w. a.
	I. Monety srebrne waluty austryackiej												
1	Dwutalary	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	1644	4932
2	Talary	3942909	5914350	144194	216741	. . . . .	. . . . .	861309	1291963.50	. . . . .	. . . . .	14102944	21154416
3	Dwuzłotówki . . .	37908	75816	511162	1022324	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	549070	1098140
4	Jednozłotówki . .	18101091	18101091	7537205	7537205	893016	893016	3467307	3467307	1932835	1932835	53014042	53014042
5	Cwierćzłotówki . .	27415267	6853816.75	14108535	3527133.75	6160509	1540127.25	2271626	567906.50	8895460	2223865	98196112	24549028
	Razem .	49497166	30945073.75	22301396	12303403.75	6963525	2343143.25	6600242	5327177	10828295	4156700	156863812	99820558
	II. Srebrna moneta zdawkowa.												
6	Sztuki na 10 cent.	85500	8550	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	933450	93345	3624860	362486	4643810	464381
	„ „ 5 „	2405583	120279.15	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	1319754	65987.70	1335900	66795	5061237	253061.85
	Razem .	2491083	128829.15	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	2253204	159332.70	4960760	429281	9705047	717442.85
	III. Miedziana moneta zdawkowa.												
7	Sztuki na 3 centy	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .
8	„ „ 1 cent .	112007000	1120070	93405580	934055.80	25843287	258432.87	13196000	131960	7217100	72171	319084015	3190840.15
9	„ „ 5/10 cent.	24360000	121800	13397325	66986.625	5204493	26022.465	7324000	36620	3739400	18697	84101418	420507.09
	Razem .	136367000	1241870	106802905	1001042.425	31047780	284455.335	20520000	168580	10956500	90868	403185433	3611347.24
	Suma .	188355249	32315772.90	129104301	13304446.175	38011305	2627598.585	29373446	5655089.70	26745555	4676849	578754292	104149348.09

Liczba bież.	Gatunki monet	Wiédeń sztuki	Wiédeń w wartości złr. w. a	Kremnitz sztuki	Kremnitz w wartości złr. w. a.	Karlsburg sztuki	Karlsburg w wartości złr. w. a.	Medyolan (pokoniec maja 1859) sztuki	Medyolan w wartości złr. w. a.	Wenecya sztuki	Wenecya w wartości złr. w. a.	Razem sztuki	Razem w wartości złr. w. a.
	IV. Srebrne monety handlowe.												
11	Talar lewantyński w wewnetrznej wartości zł. 2,10483 w. a.	833333	1754024.80	.....	......	.....	......	33476	70461.29	109730	230962.99	5366171	11294877.70
			korony		korony		korony		korony		korony		korony
12	V. Monety złote												
13	Korony	10235	10235	.....	......	.....	......	3974	3974	1885	1885	93710	93710
14	Półkorony	462302	201151	6496	3246	17140	8570	....	......	947	473.5	471995	235997.5
	Dukaty pojedyncze												
15	„ po 0,344211711899 koronne . .	1151458	396345.3375	33876	11659.8278	288260	99222.4701	....	......	23520	8095.8596	2261408	778403.1350
16	„ podwójne .	....	.....	.....	......	.....	......	....	......	.....	.....	.....	.....
	„ poczwórne .	13129	18076.0226	.....	......	.....	......	....	......	.....	.....	38374	52835.1219
	Razem .	1577124	625807.9601	40370	14907.8278	305400	107792.4701	3974	3974	26352	10454.8596	2865487	1169945.7569
	Ogółowe wybicie .	190765706		129144671		38316705		29410896		26881637		586985950	

	złote w. a.
Monety waluty austryackiej	58579756.36
Talary lewantyńskie	2055448.58
Monety złote 762.936,6176 koron po zł. 13.50 wal. austr.	10299644.34
Razem	70934849.28

Hiszpania.

(Konwencya z stolicą apostolską. — Depesze z teatru wojny.)

Madryt, 15. stycznia. Urzędowa gazeta madrycka ogłasza konwencyę zawartą 25. sierpnia 1859 między J. Ś. Papieżem i Królową Izabellą. Główne jej postanowienia są takie: Rząd Jej katolickiej Mości ze względu na smutne wypadki, jakich dobra kościelne doznały rozmaitemi czasy, i przejęty życzeniem zabezpieczyć na zawsze kościołowi spokojne posiadanie tych dóbr i praw, a zapobiedź wszelkiemu nadwerężeniu uroczystego konkordatu z 16. marca 1851, przyrzeka św. stolicy apostolskiej, że na przyszłość nie może mieć miejsca przedaż, wymiana, ani inne jakie ustąpienie dóbr pomienionych bez potrzebnego pozwolenia św. stolicy apostolskiej. Rząd hiszpański uznaje na nowo wolne i zupełne prawo kościoła, że bez żadnego ograniczenia może wszelkie dobra i wszelkiej wartości nabywać, posiadać i używać. Znosi się przeto niniejszem wszelkie rozporządzenia wydane przy szczególnej w tej mierze sposobności. Dobra, jakie kościoł w ten sposób nabędzie, niemają być policzone do dotacyi konkordatem zabezpieczonej. Rząd uznaje kościoł za bezwarunkowego właściciela dóbr mu przynależnych; a że dobra te po większej części podupadły, tudzież ze względu, że administracya ich jest trudna, i że przychód z nich podają rozmaicie, przeto rząd oświadcza gotowość do zamiany ich za papiery skarbowe, a to po oszacowaniu dóbr tych przez biskupa, w którego dyecezyi leżą, jak niemniej i przez kapitułę. Św. stolica apostolska zgodziła się na tę propozycyę, lecz zastrzega sobie na nietykalną własność biblioteki seminaryów i duchownych domów poprawczych. Rząd nie będzie w niczem przeszkadzać zwołaniu synodów dyecezalnych, i mogą przełożeni duchowni rozpisywać je każdą razą według własnego uznania.

— 18. stycznia. Wiadomości z widowni boju sięgają po dzień 17. stycznia. Dnia 15. wieczorem obsadzili Hiszpanie wszystkie punkta, które dominują nad doliną tetuańską, lecz na dalszych wzgórzach widać jeszcze było oddziały nieprzyjacielskie. O'Donnell odbył tegoż jeszcze dnia radę wojenną z naczelnym dowódzcą marynarki, poczem dnia 16. nastąpiło wiadome już wylądowanie dywizyi Rios u uścia rzeki Tetuan śród ognia działowego eskadry hiszpańskiej, na której z kasztelów nieodpowiadano. Hiszpanie zdobyli podobno i obsadzili już te kasztele, gdyż w depeszy z 17. stycznia tak stoi: „W kasztelach u uścia rzeki Tetuan znaleźliśmy siedm dział i znaczne zapasy amunicyi. Nieprzyjaciel chciał wprawdzie nacierać na stanowiska nasze, lecz spędzono go kilkoma wystrzałami z dział. Kule nasze donosiły prawie aż do Tetuanu. Poczyniono już wszelkie potrzebne przygotowania do przeprawy przez rzekę i do pochodu ku Tetuanowi. Armia Maurów zajęła stanowisko w Serriera-Dermejas."

Francya.

(Wiadomości bieżące. — Przemysł i fabryki zniepokojone. — Statystyka wścieklizny nakazana. — Umowa telegraficzna z Bawaryą. — Obrót w stosunkach krajowych. — Dochody z podatków niestałych.)

Paryż, 19. stycznia. Pan Thouvenel przyjechał dziś, jak donoszą telegrafem do Marsylii i wyruszył niezwłocznie w dalszą podróż do Paryża.

— Pan Lesseps przyjechał tu dziś z Marsylii.

— Temi czasy przyjdzie Cesarowi zająć się zupełnie przyjmowaniem deputacyi ze wszystkich stron Francyi. Jedni wynurzają Cesarzowi w skargach pełnych uszanowania obawy swoje, jak n. p. deputowani z Roubain, Sedan i z wielu miejsc fabrycznych w stronach północnych, i inni oświadczają szczerą podziękę, mianowicie deputacye z miast nadmorskich i z okolic winorodnych. Dzisiaj zrana przyjmował Cesarz deputacyę najznakomitszych właścicieli hut żelaznych. Główni stronnicy monopolu niepokoją się wielce, lecz w obec listu cesarskiego nieśmieją w dziennikach wystąpić jawnie z opozycyą. Zakłopotani bogacze milionowi, którzy radziby utrzymać i nadal cła ochronne, użalają się głośno, że są zrujnowani, i odgrażają się, że fabryki swoje zamkną, i że z tej przyczyny milion robotników zostanie bez chleba. Sam tylko Jan Dollfus — wierny swym zasadom — stawać miał w obronie handlu wolnego, chociaż musiał przy tem oświadczyć, że to wielka z jego strony niewdzięczność, gdyż protekcya przynosi mu rocznie 1,800.000 franków. Jesto stanowczym zamiarem Cesarza poprawić położenie robotnika francuskiego, który od angielskiego więcej pracuje, a jednak o 20% mniej zarabia. Miał oświadczyć, że przemysł, który tylko za pomocą ceł bronnych zdołał się utrzymać, zawiadomiony był już o jego zamiarach od lat pięciu, i że przeto miał dość czasu, by się według tego urządzić. Przeszedł już czas i pora ceł bronnych, i nie w jego też mocy wskrzesić umarłych.

— *Monitor* donosi: Dnia 14go zawarł p. Baroche z posłem bawarskim, p. Wendland, ratyfikacyę umowy telegraficznej między Francyą i Bawaryą. — Minister rolnictwa i handlu przepisał wszystkim prefektom, by utrzymywali dokładną statystykę wszystkich wypadków wścieklizny. W odnoszącym się okolniku wspomiano także i o sprawozdaniu dr. Tardieu, lekarza posiadającego wielką powagę w medycynie sądowniczej, w którem za jedyny środek kuracyi to uważa, by natychmiast ranę wypalono zarzącem żelazem. Wszystkie inne środki są niepewne, a zatem i bardzo niebezpieczne.

— *Pays* donosi, że we wszystkich ministeryach pracują teraz nad wykonaniem nowego programu cesarskiego, a rada państwa zajmuje się temi częściami, które mają być przedłożone ciału prawodawczemu.

— *Constitutionnel* zaprzecza, jakoby gwardya zuawów i pułk żandarmów gwardyi miały być rozwiązane.

— Jak słychać, powołał Cesarz telegrafem głównych reprezentantów fabryk żelaznych na narady, którym będzie sam przewodniczył.

— Dochód z niestałych podatków wynosił w zeszłym roku 1,094.644.000 fr., z czego przyniosły taxy hypotekarne, rejestrowe, kancelaryjne i t. p. 271,311.000 fr.; tytoń 178,744.000 ($5^1/_2$ milion. więcej niż w roku 1857): napoje 174,271.000 ($2^1/_2$ milion. więcej niż 1857): cło przywozowe od towarów 109,810.000 ($5^1/_2$ milion. mniej niż 1857, chociaż $2^1/_2$ mil. więcej niż 1858); zagraniczny cukier 34.891.000 (5 mil. więcej niż 1857 a 12 mil. więcej niż 1858); sól 8,723.000; krajowy cukier 57,585.000 (16 mil. więcej niż 1857 a 6 mil. mniej niż 1858); podatek stemplowy $53^1/_2$ mil.; zboże 1,227.000; cło wywozowe 4,221.000; cło żeglugi 4,351.000; proch 9,416.000 (1,838.000 mniej niż 1857, a 597.000 mniej niż 1858); taxa listowa 46,498.000 ($4^1/_2$ mil. więcej niż 1857).

Szwajcarya.

(Pan Turgot do Paryża. — Kolegium Boromeusza. — Petycya biskupów szwajcarskich odrzucona. — Kwestya mennicza.)

Berna, 16. stycznia. Francuski poseł, p. Turgot, oznajmił radzie federacyjnej, że otrzymał na kilka tygodni urlop i odjeżdża do Paryża.

— Rada federacyjna otrzymała od rządu piemonckiego odmowną odpowiedź na wniosek względem odkupienia 24 wolnych miejsc dla katolickich Szwajcarów w kolegium Boromeusza.

— Rada stanu przyjęła 23 głosami przeciw 11 uchwałę rady narodowej względem odrzucenia petycyi biskupów szwajcarskich.

— Względem kwestyi menniczej, którą od dłuższego już czasu zajmują się rządy kantonalne, instytuta bankowe i znawcy, wyszło teraz z druku poselstwo rady federacyjnej. Z przedłożonych w tej mierze wniosków oświadczyło się 25 za bezwarunkowem uprawnieniem francuskich monet złotych w wartości nominalnej; 13 innych uważają wprawdzie stanowcze zatrzymanie stopy srebrnej za

niepodobne, ale doradzają z różnych powodów tymczasową zwłokę; trzy rządy nakoniec żądają zatrzymania czystej waluty srebra.

Włochy.

(Nowe ministeryum w Turynie. — Dekret Faryniego względem prasy. — Komitet werbowniczy.)

Turyn, 17. stycznia. Przesilenie ministeryalne zaczęło się od podania się do dymisyi ministra oświecenia, hrabi Casati rodem z Medyolanu, który upraszał o dymisyę, że w sprawach obchodzących Lombardyę niemógł się pogodzić z kolegami swymi. Za jego przykładem poszli jenerałowie Dabormida i Lamarmora. Król niechciał z początku przyzwolić na ich dymisyę. Lecz nazajutrz podał się Ratazzi do dymisyi z całym gabinetem. Wezwano więc hrabię Cavour'a z wili jego Leri, i miał z Królem długą konferencyę. Król się i dłużej jeszcze ociągał, tak że rozeszła się pogłoska, jakoby Cavour wybierał się w poselstwie do Paryża i Londynu, lecz 16. dowiedziano się nareszcie, że polecono mu złożyć nowe ministeryum.

Modena. Dekret Faryniego rozporządza:

„Cenzura prewencyjna w sprawach druku jest zniesiona. W królewskich prowincyach emiliańskich ogłoszone będą piemonckie ustawy prasy z 26. marca 1848, 26. lutego 1852, 20. czerwca 1858 i 20. kwietnia 1859, i pozostaną tak długo w mocy obowiązującej, „dopokąd administracya tych prowincyi nieprzejdzie istotnie pod rozkazy rządu Jego król. Mości;" aż do tej chwili będą rozstrzygać przestępstwa prasy zwyczajne władze podług ustaw istniejących w tych prowincyach."

— Wychodzący w Modenie humorystyczny dziennik *Avvenire* został zawieszony, a redaktorowi wytoczono kryminalny proces za artykuł z następującem Motto: „Doniesienie dla biednych ludzi. Bale zaczęły się w . . . . ! . . ."

Florencya, 13. stycznia. Korespondent tutejszy do dziennika *Nord* donosi za rzecz pewną, że w Rzymie istnieje pod kierunkiem margrabi Bergagli, posła W. księcia toskańskiego komitet, który obecnie werbuje ochotników. Dowództwo wojskowe nad tym oddziałem objąć ma pułkownik Rousselot, legitymista francuski, który w roku 1830 wyszedł z kraju, i u Bourbonów w Lukka i w Parmie przyjął służbę wojskową.

Niemce.

(Wniosek za zniesieniem cechów w Frankfurcie.)

Frankfurt, 17. stycznia. Na wczorajszem posiedzeniu prawodawczego zgromadzenia podał gancarz Hoffmann wniosek: „1. Prosić wysoki senat, aby zniósł wszystkie ograniczenia cechowe i w miejsce ich zaprowadził wolną zgadzającą się z wymaganiami teraźniejszego czasu ustawę przemysłową, a 2. wyrazić nadzieję, że wysoki senat prześle jak najspieszniej rzeczoną ustawę do prawodawczego zgromadzenia." Wniosek ten przyjęto 69 głosami, jeden tylko piekarz Schäfer oświadczył się przeciw wnioskowi.

Dania.

(Deputacya towarzyszów broni do Króla.)

Kopenhaga, 16. stycznia. Przedwczoraj przyjmował Jego Mość Król deputacyę „Duńskich towarzyszów broni," która wyrażała swoje ubolewanie nad wypadkami, jakie zaszły tu niedawno. Król odpowiedział jej między innemi, że po stracie, jaka dotknęła kraj przez pożar zamku Frederiksborg, zasmuciły go te wypadki w dwójnasób więcej, ale też i surowszą odniosły karę.

Z policyantów miano zranić ośmiu ludzi w tych nocnych bójkach, a jednego nawet niebezpiecznie.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Prowincya Kirgizów orenburskich. — Stan mieszczański.)

Petersburg, 13. stycznia. Zauralskie stepy kirgizkie, które potąd zwano „ordą małą," otrzymały teraz urzędową nazwę „prowincyi Kirgizów orenburskich," i własną administracyę. — Z gubernii saratowskiej otrzymano smutną wiadomość o zarazie na bydło, która w ciągu niewielu tygodni umorzyła większą część wszystkiego bydła rogatego, a mianowicie w dystrykcie Wolsk. Zaraza wybuchła najprzód we wsi Bataj, zkąd wkrótce rozszerzyła się w całej okolicy. — Rozprawa umieszczona w „Kuryerze ruskim"— „o stanie mieszczańskim, tudzież o potrzebach i życzeniach przemysłowości," sprawiła wielkie wrażenie. W rozprawie tej roztrząsano następujące kwestye: Dlaczego rozmaici urzędnicy wybrani przez administracyę gminną są zwykle tak słabego umysłu, że się dają całkiem powodować swoim pisarzom? Dlaczego mieszczanie niechcą dzieciom swym dawać wychowania potrzebnego? Dlaczego handel i przemysł nasz nie robi żadnych postępów? — *Jour. de St. Petersburg* wspomina i o kilku innych broszurach napisanych w kwestyi żydowskiej. W ogóle okazuje się, że w Rosyi rozpisują się teraz o takich sprawach, o jakich za dawniejszej cenzury ścisłej niemogło być nawet i wzmianki.

Odesa, 1. stycznia. Obecnie fortyfikują usilnie Jenikale u wnijścia do morza azowskiego. Niedawno zawinęło tam pięć okrętów szwedzkich, które przywiozły działa przeznaczone do tych fortyfikacyi.

Turcya.

(Odjazd p. Thouvenel. — Stan rzeczy w Serbii.)

Konstantynopol, 11. stycznia. *Journ. de Constantinople* oznajmia bliski odjazd p. Thouvenela z tym dodatkiem, że w stolicy tureckiej nauczono się poważać i szacować tak w politycznych jak i rządowych kołach jego znakomite przymioty, i że mianowicie kolonia francuska umie oceniać wielkie zasługi, jakie położył dla Francyi w ciągu pobytu swego w oryencie.

— Co do wypadków w Serbii podaje ten sam dziennik następujący artykuł:

„Niektóre dzienniki zachodniej Europy zdają się być w błędzie co do polityki, jaką przybrał rząd cesarski w obec zdarzających się często pożałowania godnych wypadków w Serbii. Tak na przykład w podanym niedawno w naszem pismie artykule w tej sprawie upatrywali wyraz stale powziętego postanowienia, mieszać się bezpośrednio w wewnętrzne sprawy tego kraju.

Nasz artykuł jednak nie miał takiej doniosłości. Wskazywał tylko z uwiarkowaniem nieregularny i niebezpieczny stan rzeczy, który znają już zapewne wszystkie mocarstwa, a z którego mogą wywinąć się każdej chwili najgorsze zawikłania. Artykuł ten tchnął poszanowaniem wszelkich praw, tak przynależnych wysokiej Porcie, jako też narodowi serbskiemu. Na mocy jednak zwierzchniczej władzy, jaką traktaty przyznają rządowi tureckiemu, sądzimy, że rząd ten istotnie jest powołany, nietylko czuwać nad utrzymaniem swojej powagi w tem Księstwie w granicach prawnych, których nigdy nie przekraczał, ale także ochraniać i bronić przywilejów i praw narodowości serbskiej od wszelkiej samowolności zagrażającej ich naruszeniem.

Zatem zmusza wysoką Portę bardziej interes tego kraju niż własny wystąpić w tej sprawie, kiedy się przekonywa, że książęca familia zapoznaje umyślnie prawa zostającego pod swojem zarządem Księstwa.

Wysoka Porta jest pierwszą instancyą, do której uciekać się musi naród serbski, jeśli się obawia naruszenia dawnych od wieków przestrzeganych przywilejów. Wysokiej Porcie przysłuża prawo tak imieniem własnem jak i narodu serbskiego udzielać mądrych rad Księciu, który rządzi na mocy przywilejów otrzymanych od kraju, a zatwierdzonych zwierzchniczą inwestyturą Jego Mości Sułtana.

Z takiego to stanowiska zdaje nam się, powinni publicyści zachodu zapatrywać się na politykę otomańską, jeśli chcą dokładnie ją ocenić. Wielką bowiem i słuszną niechęć obudzają w Konstantynopolu bezpotrzebne nadużycia władzy, jakich dopuszcza się rząd serbski to względem opinii publicznej, to względem trybunałów i zgromadzeń publicznych, to wreście względem samego ludu i jego własności, a czem kompromituje zarówno bezpieczeństwo prowincyi jak i jej granic.

Przyczyny tego szukać można tylko w ambitnych osobistych dążnościach, które jak się zdaje uzyskały stanowczą przewagę nad prawdziwym patryotyzmem."

Doniesienia z ostatniej poczty.

Paryż, 21. stycznia. Dzisiejszy *Monitor* donosi: „Cesarz powołał do siebie ministrów: Billaulta, Magne i Rouhera. by naradzać się z nimi nad zapowiedzianem w programie z 5go b. m. osuszeniem moczarów."

Londyn, 21. stycznia. Wczorajszy *Morning Chronicle* powiada o bliskim traktacie handlowym: Francya zniży cła przywozowe od żelaza i węgli, a Anglia od wina, spirytusów i jedwabiu.

Podług *Spectatora* zamierza traktat handlowy postawić na równi banderę angielską z francuską i znieść opłatę beczkową. Anglia nie będzie pobierać żadnej taxy od wywozu węgla; także ma nastąpić rewizya taryfy.

Dzisiejszy *Morning Herald* donosi: Arcybiskup paryski Mr. Morlot, wystąpił z tajnej rady.

Słychać, że w sprawie rybołowstwa w Nowej Foundlandyi stanęła ugoda.

Harrison, kapitan okrętu „Great-Eastern" utonął.

Turyn, 19. stycznia. Dla słabości Króla odłożona została recepcya posła francuskiego. — Dla zupełnego zrównania prawodawstwa finansowego w dawnych i w nowych prowincyach mianował rząd ośm komisyi. — Ministrem robót publicznych ma być Elena, a nauk Bouncompagni. — Odbieranie więźniów lombardzkich miało się rozpocząć 20. w Peschierze.

Florencya, 17. stycznia. Telegrafem miała nadejść wiadomość o zaburzeniach w Viterbie. Z Pesaro wysłano tam oddział Szwajcarów.

Drezno, 21. stycznia. Dzisiejszy *Dresdner Journal* zapowiada ułożenie nowej ustawy przemysłowej dla Saxonii na wzór austryackiej. — Zarazem zaprzecza ten dziennik, jakoby Austrya i Wirtemberg miały przystąpić do oświadczenia Prus względem wojennej ustawy związkowej.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 23. stycznia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	‴ 321.20	+ 1.1°	87.8	zachodni	sł.	śnieg
2. god. po pol.	321.31	+ 3.0°	82.8	„	„	pochmurno
10. god. wiecz.	322.26	— 0.7°	84.5	„	„	„

Wysokość śniegu 3.‴

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 24. stycznia.

Hotel rosyjski: Krzysztofowicz Ant., z Trybuchowiec. — Hr. Tarnowski Stan., z Hołobutowa. — Trzeciecki Zb., z Dynowa. — Netrebski Fab., z Dobrosina. — Ks. Lubomirski Adam, z Krakowca. — Hr. Dzieduszycki Alex., z Izydorówki. — Hr. Jabłonowski Stan., z Nastasowa. — Hr. Grünne Ferd, c. k. rotm., i hr. Hompesch Karol, c. k. podpor., z Żółkwi.

Hotel europejski: PP. Ostrorog Leon, z Łukawicy. — Ośmiałowski Sz., z Janczyna.

Hotel Langa: Br. Stenz Karol, c. k. major, Oross Jul., c. k. major, br. Langner Alf., c. k. rotm., Morbitzer Karol, c. k. rotm., i Schemil Szymon, c. k. rotm., z Żółkwi. — Gontard Henr., c. k. major, Geramb Bern., c. k. rotm., Sporner Hugo, c. k. podpor., br. Pillersdorf Edw., c. k. podporucznik i Syrmay Ign., c. k. porucznik, z Gródka. — Korotyński Józef, c. k. lekarz pułk, z Brzeżan. — Traczewski Piotr, z Brzozowa. — Matłachowski Wojciech, z Dubia.

Hotel angielski: Obertyński Leop., z Stronibab. — Janowski Zygmunt, z Fabijówki.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 24. stycznia.

PP. Münter Hermann, do Waniowa. — Kutkowski Wład., do Czerlan. — Gizowski Józef, do Hermanowic.

TEATR.

Dziś na scenie polskiej: „**Najjaśniejsi Podróżni,**" komedya w 3 aktach z francuskiego, i „**Nad Wisłą,**" krotochwila w 1 akcie ze spiewami Ant. Wieniarskiego.

Potem *trzecia Reduta.*

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 24. stycznia

Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 79.70 Metaliki po 5% za 100 zł. 72.70; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.—. Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier —.—; Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye. Banku narodowego sztuka 868.—; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 203.—; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

Wexlowy. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 114.50. — Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 133.—. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze $6.28\frac{5}{10}$, dukaty ces. pełnej wagi —.—, korony —.—, półkorony —.—.

Kurs lwowski.

Dnia 24. stycznia.

		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	18	6	24
Dukat cesarski	„ „	6	22	6	28
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	10	68	10	88
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	7	2	10
Talar pruski	„ „	1	98	2	3
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	84	50	85	17
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	72	8	72	83
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	78	85	79	73

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 24. stycznia.

	zł.	cent.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po . . . wal. austr.	—	—
„ przedał „ „ 100 po	85	—
„ dawał „ „ 100	84	50
„ żądał „ „ 100	—	—
Wartość kupona od 100 złr.	—	$26\frac{5}{6}$

Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 21. stycznia.

1. Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5%	68.25	68 50
Z pożyczki narod. po 5%	80.—	80.20
Z r. 1851, ser. B. po 5%	97.50	— —
Metaliki po 5%	72.90	73 25
dtto. „ 4½%	64.—	64 25
dtto. „ 4%	56.25	56.50
dtto. „ 3%	42.75	43.25
dtto. „ 2½%	36.—	36.25
dtto. „ 1%	14.10	14.20
Przez. do wylos. z r. 1834	385.—	390.—
„ 1839	120.25	120.50
„ 1854	112 25	112 50
Renty Como po 42 lir. aus.	15.50	16.—
Wylos. obl. dawn. długu państ. po 5%	70.—	70.50
„ „ „ 4½%	62 —	62 50
„ „ „ 4%	54.50	55.—
Przez. do łos. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3½%	47.—	47.50
„ 3%	64.	65.—
„ 2½%	60.—	62.—
„ 2¼%	54.—	55.—
„ 2%	48.—	49.—
„ 1¾%	43.—	44.—
dtto. z procent za granicą „ 5%	70.—	70.50
„ 4½%	62 —	62.50
„ 4%	54.50	55.—
B. Krajów koronnych		
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł. Niższej Austryi	91.—	92.
Węgier	72.75	73.25
Ban. Tem., Kroacyi i Slawonii	71.50	72.50
Galicyi	72 50	73.—
Bukowiny	70.50	71.—
Siedmiogrodu	70.50	71.—
innych krajów kor.	86.—	94.—
Z klauz łos. r. 1867	—.—	—.—
Lom. wen. poż. z r. 1850	100.50	—.—
Wen. pożyczka z r. 1859	80.50	81.—

	pien.	towar.
Dług Tyrolu po 5%	70.—	70.50
„ 4%	54.50	55.—
„ 3½%	47.	47.50
Dług Salcburga „ 3%	41.—	42.—
„ 2½%	35.—	35.25
Dług Krainy „ 2%	27.—	27.50
„ 1¾%	24.50	25.—

2. Stan oblig. domestykaln.

	pien.	towar.
po 3% za 100 zł.	—.—	24.—
„ 2½% za 100 zł.	—.—	21.—
„ 2¼% za 100 zł.	—.—	18.—
„ 2% za 100 zł.	—.—	16.—
„ 1¾% za 100 zł.	—.—	14.—

3. Akcye.

	pien.	towar.
Banku nar.	871.—	873.—
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	201.80	202.—
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	584.—	586.—
Półn. kolei po 1000 zł. m.k.	1970 —	1972
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	279.—	279.50
Kol Ces. Elżbiety po 200 zł.	176 50	177.—
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	137.50	138.—
Kolei Cisy po 200 zł m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	105.—	105.—
Lomb.-wen. kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą (50%)	162.50	163.50
Kol. Karola Lud. po 200 zł. m.k. z wpł. po 60 zł. (30%)	90.50	91.—
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m.k.	24.—	26.—
dtto. II. emis. po 200 zł. m.k.	55.—	60.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł. m. k,	575.—	580.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	—.—	—.—
z wpłatą 60 zł, (30%)	—.—	—.—
Kol. Bern. Ross. po 200 zł.	—.—	—.—
dtto. z pierwszeństwem po 200 zł. m. k.	—.—	200.—
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a.	130.—	135.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	445.—	446.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	218. —	220.—
Mosts łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	310. —	320.—
Tow. młyna par. w Wied. po 500 zł. m. k.	330. —	340.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k.	—.—	—.—

4. Listy zastawne.

	pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kon. 6let. po 5%	101 50	102.—
10 „ 5%	97.50	98.—
przeznacz. do los. po 5%	92.50	93.—
Banku narodowego w wal. austr. na 12 m. 5% za 100 zł.	100.—	—.—
przez. do los. po 5%	88 50	88.75
Gal. Tow. kred. po 4%	84.50	85.—

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien.	towar.
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	91.50	92.—
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	134.50	135.—
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	91.—	91.50
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	130.—	132. —
Kol. Gloggn. za 100 zł.	84. —	84.50
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	91.50	92.50
Lloyda za 100 zł.	88.50	89.50

6. Losy.

	pien.	towar.
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	105. —	105.50
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	103.25	103.75
Pożycz. Trye. po 100 zł. w. a.	128.—	129.—
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	38.—	38.50
Esterhazego po 40 zł. m. k.	84.—	85 —
Salma „ 40 „ „	39.75	40.50
Palfiego „ 40 „ „	39.—	39.50
Clarego „ 40 „ „	37.—	37 50
St. Genois „ 40 „ „	39.75	40.25
Windischgrätza 20 zł. „	23.—	23.50
Waldsteina 20 „ „	27.25	27.75
Keglevicha 10 „ „	15.75	16.25

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

	pien.	towar.
Amsterdam za 100 zł. hol.	—.—	—.—
Augsburg za 100 zł. w. p.-n.	112.—	112.25
Berlin za 100 tal.	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal.	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n.	112.25	112.25
Genua za 100 lir. piem.	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	99.—	99.—
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	—.—	—.—
Londyn za 10 ft. szt.	130.75	131.—
Lugdun za 100 fr.	—.—	—.—
Medyolan za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Marsylia za 100 fr.	—.—	52.—
Paryż za 100 fr.	—.—	52.—
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Wenecya za 100 zł. w. a.	—.—	—.—

(31 dni po ukazaniu.)

Bukareszt za 100 piastr. woł.	19.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.	—.—
Dyskonto weks. Bank. nar.	5%
Procenta za zaliczki Bank. nar. na pap. publ	5%

Kurs złota.

w przecięciu w w. a.

	zł.	c.
Dukaty ces. men.	6 zł.	19 c
dtto. pełnej wagi	6 „	18 „
Korona	17 „	95 „
Półkorona	— „	— „
Napoleondor	— „	— „
Rosyjski impery.	— „	— „
Kurs korony w c. k. kasach	13 zł.	50 c

KRONIKA.

(Czternasta lista składek z wykupna kart od powinszowania Nowego roku.)

Złożyli PP.: Ignacy Fedorowicz 2 zł., Stöhr 1 zł., N N. 30 c, Rötz 30 c., August Rożanowski 40 c., Kamiński 1 zł., Alfred Młocki 10 zł., pani Dąbska 2 zł, pani Skwarczyńska 1 zł., pani Dzieduszycka 1 zł., Jan Wolfshofer 2 zł., Rogalski 1 zł., Pirer 20 c., Anton Sieber 5 zł., doktor Berthleff 2 zł., Marek 1 zł., Mańkowski 1 zł., N. N. 50 c., Szutkowski 1 zł., Kaspar Boczkowski 3 zł., J. L. Singer 2 zł., doktor Landesberger 1 zł., Völker 1 zł., August Baumgarten 1 zł., Folta 50 c., Kornel Winnicki 1 zł., Jelinek 25 c., Berezowski 25 c., Piotr Madejski 1 zł., doktor Madejski 1 zł., doktor Nowiński 1 zł., Piotr Styczyński, c. k. radca sądu krajowego 1 zł., N. N. 50 c., Dobrowolski 50 c., Pawęcki, c. k. notaryusz 1 zł., pani Brettner 1 zł., Herald 20 c., Jasiński 40 c., Szymon Sochocki, c. k. radca 1 zł., pani Göttinger 1 zł., Jan Schmidt 50 c., Kobierski 1 zł., Prokop 10 c., N. N. 20 c., Nietarski 40 c.; suma 54 zł. 60 c., do tego z ostatniej listy 881 zł. 74½ c.; — razem 636 zł. 34½ c. w. a.

(Dropie.) Koło Alad w komitacie sztulweissenburskim spadł d. 21go grudnia przy 5 do 6 stopni mrozu, gęsty deszcz, który grubą powłoką lodu okrył ziemię i w wielki kłopot wprowadził zimujące w tych stronach dropie. Podczas trzydziestogodzinnej ulewy poobmarzały im pióra gęstemi soplami, przezco ociężałe te z natury już ptaki nie mogły żadnego użytku robić z swych skrzydeł. Wieśniacy łapali je rękami żywcem lub ubijali motykami. W okrągłej liczbie ubite przynajmniej 150 do 200 sztuk. Najwięcej bo aż 32 sztuk złapał pewien chłop z Retszilas. Z małemi wyjątkami odwieziono całą zdobycz na targ do Kis i Sarbogard, gdzie sztuka kosztowała 2 zł. Mięso poszło po większej części na uwędzenie.

(Dla czego kury w zimie jaj nie niesą?) Pierzenie się jest jakiś czas przeszkodą w płodzeniu jaj; czas ów zależy bardzo mocno od przewyżki karmy nad ilość potrzebną do utrzymania życia. Byle znaleźć tanie bardzo odpadki, a zdatne na karmę dla kur, wówczas potrwa przy obfitem żywieniu pierzenie 4 tygodnie, a zamiast 80 lub 100 jaj, zniesie każda kura rocznie 200, bez względu, czy kurniki ogrzane będą na kilkanaście stopni w porze zimnej, czy tylko tyle, aby woda w nich nie marzła. Jajo bowiem jest, pod względem swego składu chemicznego, mięsem w wodzie rozpuszczonem, i powstać może jedynie przy karmie obfitej i zawierającej wiele części bardzo do mięsa zbliżonych. Pewien gospodarz pod Paryżem, wychodząc z wyłożonej tu zasady chowu kur, ugodził się z fabryką, zabijającą konie do pracy niezdatne o mięso końskie, zaprawione w beczkach solą i pieprzem, i karmi niem kury. Karmienie to okazało się tak korzystnem, że liczbę swych kur z 300 na 1200 powiększył Na rzeź przeznaczone kury karmi dwa tygodnie zbożem. J. B. R.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.